

NEJEN O HAMBURGŘECH

(Richard Jan Hons, červen 2026)

Česká kotlina vyniká spoustou původních jídel a specialit přinášejících slastné gurmánské zážitky. Proč se ale naše kuchyně neprosadila v zahraničí podobně jako italská, čínská či řecká? Rozmanitostí a originalitou by na to bezesporu měla! Možná to je složitostí přípravy, zvláštními českými chutěmi nebo nedůvěrou okolního světa. Těžko soudit!

K nám, do Čech, na Moravu a do Slezska se naopak průběhu doby rozšířilo leccos zvenčí. V rychlém občerstvení to již hluboko před rokem 1989 byly langošy a pirohy. Nezapomenu na své první setkání s langošem. Nebylo to u nás, ale na nádraží v Petrosani v Rumunsku. Připravovala je tam na sladko dosti objemná Cikánka a neměly chybu! Později se rozšířily i u nás, většinou se solí a česnekem. V podobné době se u nás objevovaly i pirohy s nejrůznější náplní a párky v rohlíku. Ty jsou hojně k mání dodnes. Většinou se jim teď říká „hot dog“. Horké opravdu někdy jsou, ale se psem toho moc společného nemají.

Pirohy u nás, k mojí lítosti, kolem roku 2000 úplně vymizely a langošy se již také prodávají méně. Ono je méně i tradičních klobásek s hořčicí. Dřív ve stáncích bezkonkurenčně kralovaly. Zato se nám nebyvale rozmnožili prodejci kebabu. Nic proti kebabu, občas si ho člověk rád koupí a pochutná si, ale „kebabáren“ je tolik, že mívám dojem, že jsem v Turecku a ne v Čechách.

Fascinujícím fenoménem se u nás staly hamburgry. Původně sem s nimi asi přišel pan Mac Donald. Jeho provozovny u nás v devadesátých letech rostly jako houby po dešti a hamburgry, tento americký zázrak, jsou základem jeho nabídky. Později začaly hamburgry pronikat do běžných restaurací a dneska se již objevují na jídelních lístcích podniků vyšší cenové kategorie.

Původní hamburger byl běžný sendvič, placka mletého masa s dresingem v rozpůlené housce, něco, co se dalo rozumným způsobem sníst. Doba se ovšem posunula. Dneska hamburger nabízený v restauracích není žádné tintítko. Sestává z mnoha vrstev. Čím vyšší, tím lepší, pro větší stabilitu propíchnutý špejlí. Ambice kuchařů se blíží ambicím stavitelů babylónské věže, která také měla sahat až do nebe, ale moc dobře to nedopadlo, jak vypráví Bible.

Sám jsem zatím neměl odvalu si hamburger někde objednat, byť vyloženě ze studijních důvodů. Nicméně nedávno, v jedné restauraci, hned u vedlejšího stolu seděla parta osmi lidí. Dva z nich si hamburger objednali. Zanedlouho číšník přinesl dvě velkolepé, porce. Na výšku měly určité dvacet centimetrů. K tomu ještě hromadu hranolků vedle. Fascinovaně jsem seděl, a pokud možno nenápadně pozoroval, jak si s tím veledílem dotyční poradí. Oba hosté se do obřích porcí statečně pustili, byli očividně spokojení, pochutnávali si, ale pohled na ně zrovna moc esteticky nepůsobil – pusy i ruce od dresingu, mastné brady, vysoká spotřeba ubrousků, které se zmačkané vršily vedle. Hrůza pohledět!

Často se mluví o etiketě a nejrůznějších pravidlech slušného chování. Jsou na to odborníci kteří si libují v nepřeborných pravidlech. Zkrátka, úplná věda! Zůstaňme ale u stolování. Nezáleží tolik na tom, zda člověk jí z míšeňského porcelánu stříbrným příborem, pije z křišťálových sklenic nebo jí z ešusu či papírového tácku. Důležitější je, jak jí, zda stolování má nějakou štábní kulturu nebo se podobá krmení prasat v chlívků. I mnozí příslušníci rádooby vyšší společnosti stolují hrozným způsobem, byť v drahých restauracích. Naopak i v primitivních podmínkách se dá jíst slušně a leckterý nýmand to zvládá. Pochopitelně ne každý. Stačí krátký pohled na jedlíka a hned

člověk ví, na čem je. Pokud se jedná o spolustolovníka, tak mu to může pokazit chuť k dalšímu jídlu.

Jistě, sníst rozumným způsobem některá jídla může být oříšek. Výborným příkladem je právě zmíněný obří hamburger. Vzhledem k jeho výšce se mi zdá dostatečné otevření úst nereálné. Pokusit se o něco takového nemůže dopadnout úplně dobře. Ostatně to potvrzuje zkušenost z popsaného pozorování, i když jeho protagonisté hamburger zdolávali po částech a ne v jeho plné výšce – to by snad zvládl jen vlk z pohádky o červené Karkulce, rozhodně ne normální člověk.

Snad jediným schůdným řešením je předimenzovaný hamburger rozebrat na prvočinitele a postupně zpracovávat kus po kuse. V takovém případě mi ovšem smysl babylónské kulinářské stavby uniká! Kupodivu si lidé takové hamburgry houfně objednávají! Je v tom obdiv k pokleslé americké kultuře nebo hamburger obsahuje něco, čemu se dá těžko odolat? Já snad budu muset překonat sám sebe, překročit svůj stín a ten zpropadený hamburger vyzkoušet!

